

חובת האדם להתבונן

אנחנו מסיימים השבת את ספר 'במדבר' ספר שהרבה בו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, א"א לעבור עליו מבלי להיכנס לסערת נפש, ואכן סוף הספר הוא מעין חתימה לספר כולו.

הפסוק אומר (במדבר לא, יד-טו) ויקצוף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה ויאמר אליהם משה החייתם כל נקבה הן הנה היו לבנ"י בדבר בלעם למסור מעל בה' על דבר פעור ותהי המגיפה בעדת ד', וכבר הביא מרן זיע"א שהתקשו בו הקדמונים דממ"נ אם משה צוה למה לא עשו, ואם משה לא צוה מה הטענה עליהם הרי לא נצטוו. (עיין רמב"ן לעיל פסוק י' ספורנו כאן והשל"ה בפ' בלק) ויסוד הדברים, שרואים מכאן שכל דבר שאפשר להבין מסברא לא צריכים להגיד -תתבונן ותבין, והי' להם לדון ק"ו.

והדברים מבוארים באר היטב בספר חסידים (אות קנג) שמקדים לזה 'מצינו בתורה שכל מי שיכול להבין אע"פ שלא נצטווה נענש עליה על שלא שם על ליבו שנאמר וכו' וכן בבלעם כאשר המלאך שואל את בלעם על מה הכית את אתונך, היה לו לומר היות ורבעה ולא ממשיכה בדרכה [שהרי לא ידע שמלאך ה' כנגדה] ואפי' צער בעלי חיים ליכא כיון שלא היה מחמת משאוי וכן כשלחצה רגלו למה לא היה צריך להכותה כנ"ל שלא תלחץ.

ועכצ"ל שהרי בלעם היה צריך לחשוב וכדבר האתון עצמה 'הלוא אנכי אתונך אשר רכבת עלי מעודך עד היום ההסכן הסכנתי לעשות לך כה' והיה צריך לחשוב א"כ מה קרה למה שינתה טעמה, ולהבין שאין הקב"ה חפץ בהילוכו שהוא נתן לבלעם רק רשות להגיד עתידות ולא לקלל את ישראל עם אהובו של השי"ת, וממילא לחזור בו.

ובזה מבואר גם ההמשך שאומר לו בלעם למלאך 'חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי בדרך' וא"כ אדרבא למה זה חטא הואיל ולא ידע, אלא בזה שלא שמתי לב לדעת, שלא פשפשתי וחקרתי באיזה עוון הוא וכו'.

וראה ראינו כמה החמירה תורה בגנות מידה זו, דהנה במדרש רבה (בלק פ"ב אות ו) מובא שלשה בדין הקב"ה ומצאן קיטון של מי רגלים, קין חזקיהו ובלעם, קין בשעה שא"ל הקב"ה אי הבל אחיך היה צריך לומר רבש"ע הנסתרות והנגלות לפניך גלויות ואת שואלני בקש להטעות וא"ל השומר אחי אנוכי וכו' בלעם הרשע בשעה ששלח בלק אצלו א"ל הקב"ה מי האנשים האלה עמך היה צ"ל רבש"ע הכל גלוי וידוע לפניך ואין כל נעלם ממך לי

אתה שואל, אלא א"ל בלק בן צפור וכו', חזקיהו (ישעיה לט) כשעמד מחליו שלח לו מרודך בלאדן דורון וכו' בא ישעיה וא"ל מה אמרו האנשים האלו ומאין יבואו אליך היה צ"ל אתה נביא של מקום ולי אתה שואל אלא התחיל מתגאה - מארץ רחוקה באו אלי מבבל א"ל ישעיה הואיל וכך אמרת הנה ימים באים ונשא את כל אשר בביתך ומבניך וכו' יהיו סריסים בהיכל מלך בבל. והנה שם תואר זה 'ומצאן קרון של מי רגלים' לא יוקשה בעינינו לומר כן על קין ובלעם. אבל על חזקיה אחז"ל (סנהדרין כ, א) 'אשה יראת ה' היא תהלל' זה דורו של חזקיה שהיו בודקין מדין ועד באר שבע ולא מצאו תינוק ותינוקת שלא היו בקיאיין בטומאה וטהרה, ועדיף על דורו של משה ויהושע שנקראו שם 'שקר החן' זה דורו של משה 'והבל היופי' זה דורו של יהושע וכו', ועוד אמרו חז"ל (סנהדרין צד, א) ביקש הקב"ה למנות חזקיה למשיח וכו'. וא"כ על מה ולמה יצא הקצף להיקרא עביט של מי רגלים?

אלא הוא הדבר אשר דיברנו - אתה רואה משהו מוזר לא שיגרתו שה' שואל אותך על דבר שהוא ידוע - כביכול - תחשוב, תתבונן, הלא דבר הוא, ותגיע למסקנה שלא היה נח לקב"ה מעשה זה. וכל הפסוק בהמשך את כל אשר בביתי ראו, לא היה דבר אשר לא הראיתים באוצרותי היה לו להבין שישעיה רק בא לפתוח איתך בדברים והיה לך לבקש מיד סליחה ולהתפייס אבל תחת זה לא חשב והתחיל מתקנא ואמר לו מארץ רחוקה וכו' ולכן נגזר עליו שהאוצרות כולם יגיעו לבבל ומבניו יהיו סריסים למלך בבבל.

ואם כך הלא פשוט שאת המחלה האחרונה עם נגיף 'הקורונה' המטילה שמות בארץ נתחייבנו להתבונן בה ולחשוב על מה יצא הקצף ומה חרי האף הגדול הזה? וכמו שכתוב בדרשות הר"ן.

לא מספיק תיקון צריך שינוי

אמנם נבין יותר שאנו רגילים לגזירות ומתחזקים ושבים אל ה' בתשובה ותפילה וצדקה המעבירין את רוע הגזירה, אבל כאן זו גזירה שלא הייתה מימות עולם שכל העולם כולו שרוי בפחד אימים, בארץ עצמה כמה חולים מסוכנים וכמה מונשמים.

לא היה מימות עולם שכל הבתי כנסיות ובתי מדרשות נסגרו על מסגר ובריח בכל העולם כולו, ומי שמח בקודקדו ועיניו פתוחות מבין שהפעם הקב"ה רוצה חיזוק מסוג אחר שישנה לנו את כל מהלך החיים.

הרי כל בר דעת מבין שהאדם לא מוכר את הבית שלו

לתקן סדקי המחסן אשר לו, למכור בית זה בדרך כלל כדי לקנות בית יותר גדול ומפואר וכך חיזוק רגיל לא צריך להפוך את העולם כולו, הפעם אין הכוונה לתיקון גם לא ל"תיקון אומנותי" רק לשנות כיוון - - 'להשתנות!!'

כשהטפל נהפך לעיקר מפסידים הכל

ובהיותנו אמונים על הבנת הקורה עמנו במידה כנגד מידה, הנה כנראה גם לנו יש נגיף רוחני קטן היושב בין מפתחי הלב שמשבש ומשנה את כל ארחות חיינו ועלינו לשנות כיון ולרצות באשר ירצה יוצרנו לטוב לנו כל הימים. ויסוד הדברים וכפי שכבר הוזכר בפרשתנו (מד"ר סוף מטות ותנחומא פרק ז) לב חכם לימינו לב כסיל לשמאלו, לב חכם וכו' זה משה, ולב כסיל לשמאלו זה בני גד ובני ראובן שעשו את העיקר טפל ואת הטפל עיקר - שחיבבו נכסיהם יותר מגופן שאמרו גדירות צאן נבנה למקנינו פה וערים לטפנו, הקדימו הבהמה לאדם. ובהמשך אומר המדרש א"ל הקב"ה אתם חיבתם ממונכם יותר מנפשותיכם חייכם אין בו ברכה, שגלו שבע שנים לפני כולם וזה שנאמר 'נחלת מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך (משלי כ, כא).

גם אנו החלפנו עיקר בטפל והוא מה שאמרו באבות (ד), (כא) ר' יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין, היום נהפכו היוצרות העיקר - הטרקלין זה העוה"ז ומשנה לו זה העוה"ב, זה הוא הנגיף קטן שמשנה לנו את כל כיוון המעשים ואורח חיינו וזה עלינו לא לשפר כי אם להחליף ולשנות ולהחזיר עטרה ליושנה - עיקר עיקר וטפל טפל, ואשר שורש הבעיה נעוץ בזה שלא חושבים ולא מתבוננים וכידוע שהחפץ חיים אמר שהחשבון שיעשו עם האדם בשמים זה מדוע חי מבלי חשבון נפש ומבלי להתבונן.

ובעיקר התביעה על בני גד ובני ראובן פי' השמועה ביאר היטב הגר"ש רוזנבסקי זצ"ל ומיוסדים על פי דברי מרן המשגיח הגר"י לוינשטיין זיע"א (בזכרון שמואל עמ' תקמז).

ובהקדם פירש מה שאומרים בוידוי של ר' ניסים גאון בתפילת יוה"כ קטן, אם אתה דן אותי כמעשי אוי לי ווי לי... ואם תבקש לנקותי כמטהר וכמצרף כסף לא ישאר ממני מאומה... כסף סיגים מצופה על חרס הבל הבלים אין בו ממש, ע"כ ודאי שאין זה וידוי מהשפה ולחוץ והרי הוא אומר את זה על עצמו, וזה ודאי נעלה מהשגותינו, והיא מתוך הסתכלות שמימית מעמיקה הגבוה מהשגה אנושית אכן גם לגבינו הדבר קשה להלום שהרי יש בנו מעשים טובים ומדוע נחשב להבל הבלים אין בו ממש, מביא ר' שמואל מהמשגיח שכתוב בפסוק וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון (דברים לג, כא), מבאר רש"י שהסיבה שבני גד ובני ראובן רצו בחלוקת הארץ דוקא את ארץ סיחון ועוג כי שם חלקת מחוקק ספון

שהם ידעו שמשה רבינו קבור שם ולכן רצו לקבל נחלתם בסמוך למקום קבורתו, דהיינו שלפי רום מעלתם הם הבינו שהזכות להיות שם תנחיל להם יותר תועלת רוחנית מהזכות להיות באר", (ומרן שר התורה שליט"א אמר שאין הבדלים רבים בין הארץ לארץ סיחון ועוג משום שגם בארץ זו ישנה קדושה...) וא"כ צריך ביאור מדוע קרא להם הפסוק לב כסיל לשמאלו הרי עשו זאת מסיבה רוחנית שרצו להיות בסמוך למשה רבינו וא"כ מה הטענה הגדולה עליהם, (ובתחילה מבאר הגרש"ר שבמדרש ב' טענות שוות גם שהם עשו העיקר טפל וגם שהם עשו הטפל עיקר ובדר"כ זה גם כן סיבה אחד לשני...) ועכ"פ נשאלת השאלה הרי כוונתם רוחנית ולטובה. ואלא ודאי שהשבטים עיקר רצונם להשאר בעבר הירדן זה היה בגלל מקום קבורת משה רבינו ע"ה אמנם היה מעורב בזה גם מעט מזה 'שחבבו ממונם', ולאט לאט חיבה זו הלכה והתעצמה עד שקרויה כל הנחלה על שמה 'נחלה מבוהלת' והוסיף עפ"י הפסוק (קהלת י, א) יקר מחכמה וכבוד סכלות מעט, ו'יקר' פירש"י מלשון כובד, והיינו שאם נשים על כף המאזניים את שניהם, יכריע מעט הסיכלות שהיא תמשוך את הכל לכיוון שלה.

וזהו גם ביאור תחילת הפסוק (שם) זבובי מות יבאיש, יביע שמן רוקח, דהיינו חבית מלאה בשמן משובח וריח טוב - שמן רוקח, וכמה זבובונים קטנים - זבובי מות, הופכים קערה על פיה והשמן מאבד את ריחו הנעים ל'יבאיש יביע'.

ומביא ר' שמואל מסידור הגר"א שמבאר את המילים 'הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה', ועיין סידור הגר"א אבני אליהו שכשמתבוננים בדברים הדבר מבהיל שאם אדם פתוח לתורה וכבר נתקיים בו גם בקשתו 'וישם בלבנו אהבתו ויראתו' והוא עושה את רצון ה' ועובדו, אם זה לא מכל הלב - אם אי"ז 'בלבב שלם' הוא כבר נחשב בכלל יגע לריק וכו', והיינו כהמבואר שאם ישנה פינה אחת בלב שיש בה סיכלות מעט הרי היא מושכת את כל הלב הפתוח בתורה ואהבה ויראה ועשיית רצונו ועבודתו אל פינה זו.

(וננקוט את הדוגמא של עפרון ואברהם אבינו, שאמר לו עפרון לאברהם בכזו רוחב לב ונימוסים לתת לו את הכל בחינם, וכאשר רק הזכירו לו כסף נעלמו כל הגיבונים והנימוסים ואע"פ שזה היה לעיני כולם התעוררה לו נקודת התאוה הפנימית לכסף וביקש ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר).

ור' שמואל מביא ע"ז דוגמא, בחור שיושב ולומד בסדר וכשרואים אותו ממש מבינים את ה'נתרוממתי' רואים אותו בוער וסוער בלימוד ואח"כ הוא מתפלל מעומק

טובות - להימנע מגזל, אעפ"כ אומרים על זה חז"ל שלא כך הדרך כי אע"פ שהם הרוויחו את הזהירות מן הגזל מ"מ הם הפסידו את הכח הגדול - כח הציבור, ולכן הם גלו שבע שנים לפני שאר השבטים כי היה חסר להם בכח הציבור שגם מגן לגלות יותר מאוחר.

ומאד נלמד שהדבר נוגע אלינו, הרבה פעמים בחור חושב לעצמו 'בשבילי' - שאני מכיר את עצמי, יותר טוב לי ללמוד בלילה עד מאוחר ולקום לתפילה במקום אחר ולהיות עירני בסדר וכך אני ירוויח הרבה לימוד... אומרים על זה חז"ל אינך יודע כמה אתה מפסיד כאשר אתה פורש מן הציבור ואינך מקיים את הסדרים ככולם, וזה הוי מחשב שכר מצוה כנגד הפסדה וכן הפסד עבירה כנגד שכרה.

ומוסיף המשגיח ר' דב שבבני גד ובני ראובן הם טעו בחשבונם גם בעיקר החשבון, כי הם רצו להרויח תועלת רוחנית לקיום מצוות - ולהתרחק מגזל, אך הם הפסידו כ"כ שדוקא מחמת היותם שם לבד, כתוב בספר יהושע (כב) שהם בנו לעצמם מזבח כדי שבניהם לא יטעו מאחרי ה'. כשפורשים מהציבור והולכים בדרך יחידי זה סכנה - אין את כח הציבור, וגם הבחור הזה מלבד שמפסיד כנגד כח הרבים, גם בדרך כלל טועה בחשבון וזה רק מוריד אותו ולא מעלה, והוא לימוד נורא.

כמה צריך להזהר מהפסד מצווה שלו ושל אחרים

והנה בעיקר הקושיא שהובאה מהקדמונים בריש דברינו כיון שמשה לא אמר להם מדוע קפץ עליהם והוכיחם איך השאירו את הנקבות בחיים, הלא הן הנה היו וכו' בדבר בלעם וכו' על דבר פעור.

יש עוד הרגש שאולי כווננו חלקם, דהנה המדרש (מסעי פרשה כג, ט) עה"פ והורשתם את כל יושבי הארץ וכו' (לג, נב) מביא ע"ז את המקרא מלפני מבהמות ארץ ומעוף השמים יחכמנו, והיינו כשאליהו בהר הכרמל אמר לנביאי הבעל לקחת שני פרים תאומים ועשו גורלות ואחד עלה לאליהו והוא הלך מיד אחריו, והפר של האשירה נתקבצו כל נביאי הבעל והאשירה ולא יכלו להזיזו ממקומו, עד שאמר לו אליהו שילך ואמר לו שאינו רוצה להכעיס את בוראו ע"י שילך לאשירה, ואמר לו אליהו שאדרבא רק על ידי זה שילך אתם יתקדש שמו של הקב"ה, שלאליהו תרד אש מן השמים ולהם לא, ועדיין אמר לו הפר שבועה שאיני זז עד שתמסרני בידם - רק אם אליהו יקח אותו הוא לא יסרב, זה מלפני בהמות ארץ. ומעוף השמים תחכמנו זה העורבים שכלכלו את אליהו והיו צריכים להביא אוכל משולחנו של יהושפט שהיה בבית אחאב, ולא רצו להיכנס לבית אחאב מפני שהיה בביתו עבודת כוכבים.

וזהו שאומר הקב"ה שילמדו מהם מה זה פחד מעבירה

הלב ממש מעור 'התפלאות' והנה הוא רק יורד לחדר האוכל הוא נהיה אדם אחר לא מרומם ולא גדול - הוא רעב, הכל מסביבו נעלם... ולא נודע כי באו אל קרבנה... על ראשו ועל כרעיו ועל קרבו... והוא לפעמים ג"כ לא חושב על החבר שלו שעדיין לא הגיע, (בספר אחרי במדבר על הגאון ר' יששכר מאיר זצ"ל, יש שם כתב יד של הקבלות שלו בעריו"כ תשכ"ד, וכידוע היה לו מחלת סוכר והוא כמעט לא יכל לאכול כלום ובקבלות שלו הוא כתב לעבוד על ריבוי באכילה ולמעט דבר קטן בכל סעודה אפילו דבר קטן כמו... 'שרק השומר נפשו מתאוות האכילה הוא הנקרא עובד').

ומביא ע"ז את החינוך במצווה של 'עצם לא תשברו בו' שכתוב שהיות ובני ישראל בני מלכים נכבדי ארץ הם, אין זה מכבודם לשבור עצמות ככלבים, ולכן ג"כ כשמלכת שבא הגיעה אל שלמה היא הביטה אל 'מאכל שולחנו ומושב עבדיו וכו' כי ע"פ ההתנהגות וצורת האכילה אפשר לראות את גודל המכובדות המלכות והרוממות האמתית.

וכן נראה גם אנחנו, בחור שיש לו נטייה לפוליטיקה ונייעס, יכול באמצע הרוממות של הברען, להריח שיש משהו חדש ומיד הוא נפנה לעברה והוא נמשך אחריה.

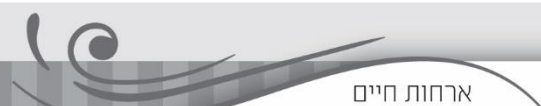
וא"כ אף בבני ראובן ובני גד היה להם קצת משיכה לתאוות הממון, אך עיקר רצונם היה מתחילה כדי להיות סמוך למקום קבורת מרע"ה ולפתע כאשר התעורר בהם החולשה והנטייה לממון הם הפכו העיקר לטפל והטפל לעיקר כי לשם נמשך ליבם, ואם אכן רצוננו להעפיל בסולם העבודה ולעשות העיקר - עיקר, עלינו להסיר את ה'כסלות מעט' ואת ה'זבובי מוות' שמושכים אותו לכיוון שלהם, וזה ודאי שא"א בלי 'לימוד המוסר' שע"ז אמר הכתוב 'החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך - היא בית חיינו.

והנה מצאנו עוד פנים מסבירות אחרת אשר גם הוא נובע לכל השיעור קומה שלנו.

אל תפרוש מן הציבור - לטובתך

המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל מביא יסוד גדול שבמדרש הגדול מביא סיבה אחרת וגם תביעה אחרת בפרשת בני ראובן ובני גד, שהם ביקשו שהם רוצים להיות בעבר הירדן כדי שיהיה להם שטח יותר גדול כדי שהם לא יכשלו בגזל כיון שהיה רכושם רב והוצרך להם שטח מרעה גדול לבלתי פנות לשדות זרים, ואומר ע"ז המדרש בא וראה כמה קשה היא המחלוקת שאפילו לעשות סיג לתורה, לפי שפרשו מישראל תחילה, גלו תחילה, ק"ו לפורשים מפני השנאה והתחרות.

ורואים כאן דבר חדש עד כמה גדולה כוחה של מחלוקת - לפרוש מן הציבור אע"פ שזה לא פרישה כעין עדת קרח אלא שהם רק רצו נחלה במקום אחר מסיבות

אל תאמר נער אנכי

אבל לפעמים עוברים מחשבות חולפות בלב האדם מה רוצים ממני, אני בחור רגיל, ולמה ממרצים אותי ותובעים לגדול ולעלות.

בספר 'לקט רשימות' של המשגיח דליקווד הגר"נ ווכטפויגל זצ"ל מביא כמה פעמים את דבריו של המשגיח דמיר ר' ירוחם זיע"א, שע"ז באה הפטרת מטות (שהשנה נקראה בפנחס משום שהיה כבר בג' דפורעניתא), כאשר הקב"ה אמר לירמיהו נביא לגויים נתתיך ואמר וכו' הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי, ואז שוב חוזר דבר ה' "אל תאמר נער אנכי כי על כל וכו' אשר אשלחך תלך וכו' כי אתך אני להצילך וכו'".

ואמר על זה ר' ירוחם, כמה חכמים אבדנו, כמה גדולי תורה ויראה הפסדנו, כמה חכמי מדע ותבונה לא זכינו לאורם, ולמה, משום שאמרו נער אנכי!

אכן על זה בא דבר ה' "אל תאמר נער אנכי, כי עמך אני", והלא הוא אשר דבר ה' מסילת ישרים' (יט) על כל אחד ואחד מישראל ואם יאמר אדם מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים וכו' המפני תפילתי יכנסו הגליות ותצמח הישועה? תשובתו בצדו שנינו (סנהדרין לא) לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל אחד יאמר בשבילי נברא העולם וכו'.

אם יתוש כזה קטן יכול להפוך את כל העולם ברגע אחד, כמה בן תורה כזה גדול יכול בזכותו להפוך עולם לטוב. וכמו שמרן שה"ת שליט"א אומר שאם היו מתחזקים בתורה ויראה המגיפה היתה נעצרת, ומרבה תורה מרבה חיים.

השבת אנו מסיימים ספר במדבר ויחד קוראים בקול גדול - חזק חזק ונתחזק.

ולהיכנס למקום שעושים שם עבירות, לימדו מהם ותאבדו את כל הע"ז ועובדיה, והנה התביעה היתה לבני ישראל שהיו צריכים לפחד מלהשאיר את הנקבות בחיים שהרי הכשילו אותם בבעל פעור, ואיך משאירים רוצח בחיים, איך לא פחדו שיכשילום עוד פעם, וכי כשרואים רוצח בא להרוג נפש צריכים להגיד שהבא להרגך השכם להרגו, והלא גדול המחטיאו יותר מן ההורגו, ולכן קצף משה שהרי הפחד מעבירה צריך להיות כ"כ גדול, שהוא פשוט ואין צריך לפרשו להדיא.

שמעתי פ"א מהגרא"י ברזל זצ"ל מראשי ישיבת מיר ברכפלד, שנפטר לאחרונה בשם אביו הגה"צ רבי עזרא זצ"ל שפירש הפסוק באיסור שחוטי חוץ "דם יחשב לאיש

ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו" (ויקרא יז, ג-ד), והיינו שמחייבים אותו כרוצח נפש כן פרש"י שם והוא פלא שהרי בבהמה עסקין.

ופי' החומרה של איסור רציחה - וכי זה שמונעו מעוד כמה הנאות בחיים עוד קצת לאכול ולשתות, פשיטא שלא, אלא שאם היה חי היה יכול לקיים עוד מצוות ולהעפיל עוד בסולם אשר חיי נצח תלויים בו.

הדרגה הכי גבוהה אצל בהמה זה להיות קרבן לה', וברגע והקדישו אותה לזה, הרי היא מיועדת לזה, וכאשר הוא שוחט בחוץ היא כבר לעולם לא תוכל להגיע לזה רק כסתם בהמה שמתה, והרי הוא כרוצח ממש.

והוסיף שבחור לומד ובא חבירו ומבטלו הרי הוא רוצח בק"ו מהבהמה, שהרי בשעה זו יכל להוסיף דעת וללמוד בהתמדה ולעלות מעלה מעלה בחיי נצח, והוא הפסידו מכך. וכך הוא המבט הנכון.

לע"נ

הרב מנשה בן חנה אצלאן ע"ה

נלב"ע ב' אב

תנצב"ה

לע"נ

מרת בלה הלה בת לולו ע"ה

נלב"ע כ"ב תמוז

תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאח"מ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com